

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — "
četrt " 6 " 50 "
mesec " 2 " 20 "

V upravnistvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — "
četrt " 5 " — "
mesec " 1 " 70 "

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inserate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 101.

V Ljubljani, v četrtek 3. maja 1900.

Letnik XXVIII.

Shod kat. političnega društva v Bohinju.

(Konec.)

Iz posojilnic se morejo razviti gospodarske zadruge. Kmet ne more več izhajati na stari način. Znanost je iznašla stroje in razne pripomočke, ki pomagajo pri izdelovanju, ki so znižali stroške in zboljšali blago.

Razume se to samo ob sebi pri poljedelstvu; pri drugih panogah narodnega gospodarstva je iste važnosti. Dandanes se na trgih velikih mest ne more več prodajati domače surovo maslo. Razni stroji so zboljšali kakovost, da kmet s svojim priprosto izdelanim maslom niti v poštev ne pride. Če hočemo kmetijstvo, posebno živinorejo, povzdigniti, moramo na vsak način vpeljati pripomočke, ki jih je znanost iznašla. Posamezniku je to zaradi previsokih stroškov nemogoče. Osnovati je treba gospodarske zadruge, ki imajo namen, dane snovi dobro porabiti in proizvajati več in boljše blaga. S skupnimi močmi je gotovo mogoče.

Ni pa dosti, blago izdelati, treba ga je tudi prodati. To je pa za kmetovalce, ki so nevajeni kupčije in bolj oddaljeni od mest, največja težava. Zadruge si bodo gotovo lahko priborile trg in prodajale kolikor mogoče visoko svojim udom. V prvi vrsti bo treba gledati, da si bo država preskrbela svoje potrebščine po gospodarskih zadrugah. Dosedaj so vedno le judje vse zalagali. Kmetov pot je napajal pridelke, jud je pa spravil dobiček. Čas je že, da se učimo od nasprotnikov. Če bogatini in razne akcijske družbe dobe olajšave pri vožnji, zakaj ne bi mogli tega tudi kmetje? Posamezni se združijo v zadruge, zadruge v močno deželno centralo, katero lahko raztegnemo tudi na druge dežele, na celi avstrijski jug, in tako napravimo zid propadu, ki ga ne podere noben vihar.

S kupovanjem potrebščin so tudi velike težave. Če sam gre iskat potrebno, kupi dražje in slabše. Kmet gotovo ni samo za to, da bi ob njegovem delu drugi brezskrbno in brez truda živeli. Tudi tukaj je edina rešitev zadruga organizacija, ki mora znižati stroške in preskrbeti bolje in ceneje

blago. Hvala Bogu, dani se. Snujejo se zadruge v deželi, reveži se zbirajo k tej potrebni samopomoči. Žalostno je res, da se jim povsod nagaja in nasprotuje, celo od tistih krogov, katerim je prva dolžnost, ljudstvu pomagati. Delajo se udom dolga in nepotrebna pota k uradom, šikanirajo se na vse mogoče načine, da morajo vsakemu omrzeti to velevažno narodno delo. Bogatinom, ki delajo karte, da ložje ljudstvo odrajo in izvajajo zadnji krajcar iz njega, se ne zgodi ničesar, v prijateljstvu so z vsemi gospodi. Ko si reveži zbirajo zadnje ostanke svojih življenjskih močij, so nevarni in pogubni družbi (menda lenuhov). Kjer se da kaj iz kmeta spraviti, so vedno bogatini zraven.

Upanje imamo, da zadruga zakon, katerega je vlada predložila, znatno pospeši združevanje in nam napravi temelj za nadaljno delovanje.

Gospodarska društva imajo povsod prepir z malimi trgovci, ki so nevoljni, da se jim jemlje zaslužek. Gotovo pa niso društva vzrok propadanja malih kramarjev, temveč večji trgovci, ki konsumentom direktno pošiljajo svoje blago in imajo zaradi večjega obsega svoje kupčije primeroma manjše stroške. Tudi v Ljubljani je veliko gospode, ki kričijo čez zadruge, ki bodo uničile trgovce, sami pa navadno skupaj ali posebej naročujejo potrebno pri veletržcih v Trstu. Če društvo ne bo škodilo malemu trgovcu, mu bo pa kdo drugi. Saj imamo prosto konkurenco, ko vsak lahko začne kupčijo, kadar in kakor hoče in se ga ne vpraša ne za zmoglost, ne za potrebna sredstva. Ravno v tej prosti konkurenci je največja nevarnost za malega trgovca. Trgovstvo samo bi moralo zahtevati zakon od države, po katerem bi se omejila prosta konkurenca in zahtevalo spričevalo usposobljenosti in potrebni kapital.

Podlaga vsemu gospodarstvu in obdelovanju z drugimi stanovi mora biti krščanska vera, vera ljubezni, ki nas uči, da smo bratje med seboj. To je temelj vsega našega delovanja in stremjenja, kateremu nasprotuje liberalizem s svojim razdirajočim egoističnim naukom. Ta liberalizem, ki cvete po slo-

venski domovini med našimi liberalci, je proglasil boj zoper cerkev in duhovnike kot največje sovražnike, kot glavno svojo dogmo, in prvo dolžnost omikanega človeka. Ta boj proti prvim načelom človeške narave, ki je socialna, je boj za propadanje našega naroda, propadanje revežev, to je boj za suženjstvo.

Tu se jasno kaže, kdo dela nemir. Liberalni duh je vsrkal v se tudi priprosti mož. Proti razdirajočemu vplivu liberalizma, ki je proti človeški naravi, se je moral roditi odpor, ki se je pojavil v zadrugi misli.

Moči imamo še dovolj, da se nam ni bati. Vsa skrb in vse delo pa ne bo nič pomagalo, če si ne rešite svojo vero in bohinjsko staro poštenje, in ostanete, vsaj v tem, taki, kot so bili vaši očetje. Revež si more še pomagati, nesreča se da popraviti; izgubljene vere, zapravljenega poštenja pa ni več nazaj, nikdar več. In to je največja nesreča. Zato je dolžnost krščanskega poslanca povdarjati zvezo med vero in življenjem, med cerkvijo in hišo zvezo krščanstva, ki se mora povsod kazati. Združimo se torej v boj zoper brezverstvo in liberalizem, potem bomo tudi združeni izboljšali žalostno gospodarsko stanje.

Kapelan Oblak povdarja važnost železnice za Bohinj, ki je dosedaj skoro ločen od sveta. Celó zimo so bili ljudje brez dela in brez zaslužka. Radi bi delali, pa ni bilo kaj. Če se zida železnica, bode saj za nekaj časa delo zagotovljeno. Ko bo enkrat železnica, nam bo tudi svet odprt, da si lahko drugod poiščemo delo. Večjo važnost bo imela zaradi naravnih zakladov, kateri so dosedaj zakopani pri nas.

Če bi pa drugega ne bilo, je samo znižanje voznih stroškov za nas vsaj večjega pomena, ki nam bo vsako leto tisoče prihranilo, kar dokaže z raznimi podatki.

Mnogi se boje železnice, ki nam bo pripeljala razno sodrgo in pokvarila naše dosedaj poštene ljudi, kakor se je godilo v drugih krajih. Nevarnost je res velika. Da jo zmanjšamo ali popolno odstranimo, je le na nas ležeče. Imam vas za toliko trdne, da si ne bote dali vere odvzeti od vsakega tujega brezverca in sleparja. Potrebno je, da

se tudi v cerkvi bolj tesno združimo in se skazemo kristjani.

Železnica je potrebna, zato se po navetu g. poslanca potegnimo zanjo. Na to predlaga in utemelji resolucijo, ki se z navdušenjem soglasno sprejme.

Glede razvoja zadruga misli omeni, da imamo danes veselje in čast imeti med sabo očeta slov. zadrug, moža ki se noč in dan trudi za blagor naroda, ki je tisočdem pomagal in rešil tisoče narodnega premoženja in to je g. poslanec dr. Krek, ki sam nikdar ne mara hvale, ki smo mu jo pa vendar dolžni, ker narod, ki ne pozna svojih močij, jih ni vreden. Zbrani zakličejo g. poslancu v znamenje hvaležnosti navdušeni živijo.

Glede domače zadruge omenja, da se je ustanovila proti njegovi volji, ko je sam ne potrebuje in nikdar ni želel med domačimi delati prepira, kakor ga rode zadruge. Med glasnim pritrdjevanjem pripoveduje, kako so prišli možje k njemu s prošnjo, naj jim pomaga, ko se jim slabo godi in jih povsod odirajo. — Jaz je nisem potreboval, ko ničesar ne potrebujem in dela sem imel v cerkvi popolnoma dosti. Osnovali smo jo z izrečnim pogojem, da jo bote sami vodili. Ker to ni bilo mogoče, sem moral ostati zraven.

Leto je minilo, ali Vam je pomagala? (Klici pomagala, pomagala veliko, posebno siromakom, revežem ste pomagali.) Pomislite samo na teleta, kako ste jih druga leta prodajali, kako pa letos. Samo s to kupčijo je bilo pridobljenih več tisoč gld.

Nasprotovali so nam na vse mogoče načine domači in drugi nasprotniki, hoteli so nam ovirati zidanje hiše, napravljali vedno pota k uradom, zadruga vendar stoji, stoji trdno kakor naše visoke gore, in letni račun bo pokazal, da naš trud in upanje ni bilo prazno. Čudno postopanje nekaterih, ki vidijo, koliko je tudi njim zadruga koristila, pa ji vendar nasprotujejo. Potrebno je, da se tem tesneje združimo, čim bolj nas preganjajo, s pogledom na Boga, ki nas tolaži v težkih urah. Nato prebere in utemelji resolucijo za zadruga gibanje, ki je bila z navdušenjem sprejeta.

LISTEK.

Na Vestfalskem.

Piše J. Kniflc.

XIII.

Bismarck 9. aprila.

Danes sem bil v rudniku, v cehi »Consolidation«. — V svojo sramoto moram pripoznati, da rudnika dosedaj še nisem videl od znotraj; zato sem bil danes tembolj iznenaden.

Tukajšnji rudnik ima šest nadstropij; Nemci jih imenujejo: »Sohle«. Zadnje leži 650 m pod zemeljsko površino.

Visoki dimniki ti naznanjajo, kje stoji ceha. Cerkvenik me pelje k njenemu oskrbniku, kateremu me je priporočil g. pastor. Res vrl človek to; pastor mi ga je hvalil kot dobrega katolika, njega in njegovo družino; da mu je pravo veselje, če more kakemu duhovniku razkazati svoje podzemeljsko kraljestvo. In skušnja me je prepričala, da g. pastor ne sodi slabo.

Kakor vsaka urejena družba, tako ima tudi ceha lastno uredbo. Najnižji, »gmajnarji« so rudarji, priprosti delavci; »Bergmann« jih imenujejo Nemci. Ti imajo svoje

paznike, »Steiger« je; le-ti zopet nadpaznike, »Obersteiger« je in nadomestne paznike, »Hilfssteiger«-je. Nad vsemi vlada oskrbnik ceha, »Betriebsführer«. Ta je prav za prav glavni uradnik posamezne ceha, čeprav ima vsaka ceha še svojega vodjo in več ceh skupaj svojega glavnega vodjo (Oberdirector).

Kdor hoče iti v rudnik, se mora obleči v rudarsko obleko, sicer si lahko pri enem obisku konča vse svoje oblačilo. Oskrbnik mi pokaže sobo, v kateri sem imel že vse pripravljeno. Slečem se do cela; oblečem rudarsko srajco, črne volnene nogavice, široke rujave hlače, in iste baže telovnik in suknjo; nataknem na noge težke rudarske čevlje, ovijem si vrat z volneno pisano ruto, prepašem z jermenom in pokrijem okroglo usnjato kapo. Vzajem v roke leseno rudarsko palico in prižgano svetilnico. Pogledam se v ogledalo; zasmejal sem se na glas. Škoda, da ni tukaj nobenega fotografa, poslal bi svojim prijateljem sliko najnovejšega slovenskega rudarja na Vestfalskem. Niti oče in mati bi me ne spoznala v tej obleki.

Samozavestno stopam za oskrbnikom čez dvorišče do »vzdiga« (Aufzug). Ej, to vam je življenje v skladišču! Vsa trenutek

dohajajo iz šesterih nadstropij vozički, napolnjeni s premogom; prazni pa se pogrezajo pod zemljo. Oskrbnik mi je pravil, da spravijo vsak dan več kot 1000 takih vozičkov iz rudnika; vsak voziček ima 6—7 centov premoga. Kajneča, ogromna množina! In vendar je »Consolidation« jedna izmed manjših ceh; vsak dan dela v njej 1600 rudarjev. Koliko je ceh, ki jih imajo nad 2000.

Vstopiva v vzdig; pogrezava se globlje in globlje, do zadnjega »Schachta«, 650 m globoko. Z nama vred izvelejo še štiri prazne vozičke; vsakokrat se namreč vzdigne šest napolnjenih voz, oziroma pogrezne šest praznih. Pa glej, kaj je to? Konj ti pripelje po šinah šest vozičkov premoga. Konj v toliki globočini! Da res, 43 konj živi pod zemljo, da pomagajo dovažati in odvažati železne vozičke. Pa kako so ti rejeni! Prav nič se jim ne pozna, da bi jim zaduhli podzemeljski zrak kaj škodoval. Z veseljem razgetanjem pozdravljajo oskrbnika, ki jih gladi in se jim dobrika. Vsako nadstropje ima svoj hlev. Prav dobro krmijo to žival. Jasli vedno polne ovsu, po tleh razstlana pšenična slama. Konji vstrajajo v rudniku po sedem let, ne da bi kedaj prišli na dan. Pa so tudi »favlasti« ti konji. Ne sme imeti vpreženih

več kot šest vozičkov; sicer se ti ne gane z mesta. Pa tudi manj ko šest jih ne sme imeti; sicer čaka toliko časa, da mu priprežejo še šestega. Pa jih vendar vodniki radi goljufajo. Če je vpreženih več kot šest vozičkov, potiska voznik zadnje tako, da misli žival, da jih vleče samo šest; ko je vsa stvar v polnem tiru, ti jih vleče, če hočeš dvajset.

Pa še neka druga potrebna domača žival se nahaja v rudniku, namreč mačka. S slamo vred se priklatijo v rudnik tudi miši, katere ugonablja ravno mačka.

Na vse štiri vetrove vodijo dolgi, široki hodniki. Sedaj ideva na to, sedaj na ono stran. Pridruži se nama še jeden paznik. Na drobno mi razlaga oskrbnik lastnosti premogovih žil: sedaj ti vodijo vertikalno navpič, sedaj horizontalno; tukaj ti stoji pošev, ondi se zopet zavijejo navzgor ali navzdol. Navadno so plasti debele 1 m.; drugo je peščenec. Pa tako lep, čist, črn premog je to! Prodajajo ga 50 kg. po 70 vinarjev.

Po celem rudniku so razpeljane zračne in vodovodne cevi. Za oboje, zrak in vodo, je dobro poskrbljeno, in zrak v rudniku ni tako spriden, kakor sem mislil od začetka.

(Konec prib.)

G. poslanec poroča o odkupu planin in se z možmi razgovarja o razmerah. Shod zaključiti, ko priporoča gorečo ljubezen do sv. očeta, pri katerem so danes naši rojaki, in presvitlega cesarja, kot pravega prijatelja revežev.

Zborovanje kat.-pol. društva v Kozjem.

(Izv. poročilo.)

(Konec.)

Predsednik političnega društva gospod Tomažič zahvali se gospodu poslancu za obširni govor in izjavlja, da Slovenci Kozjanskega okraja popolnoma odobrujejo izstop slovenskih poslancev iz dež. zbornice, ter se čudi, kako so mogli tako dolgo vstrajati v teh neznosnih razmerah. V svojem nadaljnjem govoru polaga predsednik na srca zborovalcem, kako naj spoštujejo svoj mili slovenski jezik in da naj vsak rodoljub deluje na to, da ga spravi po svojih močeh do veljave. Spodbuja še posebej župane, naj uradujejo izključno le slovenski — in to tudi z velenemskim dež. odborom v Gradcu. Priporoča, naj pri vseh uradih zahtevajo odgovore v svojem slovenskem jeziku. Tako bodo nasprotniki spoznali, da se zavedamo, da svoj jezik ljubimo, in bodo nas začeli spoštovati. Če pa mi sami svojega jezika ne spoštujemo, naš nasprotnik ga nikoli ne bo. Radi bi sicer nam vzeli jezik, potisnili slov. mejo čez Muro, potem Dravo in tako naredili most do Adrije. Zginila bi na ta način prelepa slovenska govorica iz naših krasnih krajev, kakor je zginila iz krajev Zgornje Štajerskih, zginila iz graškega, vildonskega in lepega lipniškega polja. Tam so slovenski grobovi, a na njih ne slišiš več slovenske besede, kajti ponemčeni so ti kraji. Spodbuja ljudstvo, naj se drži trdno drage dedščine materinskega jezika, zakaj zguba jezika je navadno tudi zguba sv. vere. To vidimo pogostokrat pri naših odpadnikih. Po svojem govoru predlaga sledečo resolucijo, katera je bila soglasno sprejeta: »Kat. pol. društvo za kozjanski okraj popolnoma odobrava izstop slov. poslancev iz dež. zbora štajerskega, ker isti niso v Gradcu doživeli družega, nego preziranje in izzivanje in s tem bili so užaljeni njih volilci, ter izjavlja, da bi bilo nadaljno sodelovanje s skrajno nacionalnimi nemškimi poslanci ne le brezpomembno, ampak tudi zoper ponos naroda slovenskega«, G. posl. Žičkar povzame še enkrat besedo, da razloži, kako je v drž. zboru na Dunaju. Pravi, da se na Slovence premalo ozirajo. Naših teženj ne poznajo. Treba bi bilo, da bi tudi Slovenci imeli kakega ministra. Razlaga, da slov. poslanci delujejo na to, da bi se za nas izdale jezikovne naredbe in naj bi bila slovensčina enakopravna pri vseh uradih na slov. zemlji in naj bi povsod, koder slovenski rod prebiva, bili dvojezični napis tako posebno od Spielfelda pa do Trbovelj, tako tudi dvojezični poštni pečati itd. Burna pohvala je sledila temu govoru v znamenje, da so volilci zadovoljni s svojim poslancem. Nato sprejele so še sledeče resolucije, katere večinoma g. predsednik utemeljuje: »Katol. pol. društvo za kozjanski okraj prosi slov. poslance, naj bi isti nastopili kot voditelji slov. prebivalstva v boju za samostalnost Spod. Štajerskega, naj bi se odločno potegovali za razdelitev deželnega šol. sveta, za ustanovitev nadsodišča in slov. učečilišča v Ljubljani, konečno pa tudi za razdelitev štajerske kmetijske družbe. Naj tedaj uvažujejo klic: »Proč od Gradca!« — »Kat. pol. društvo za kozjanski okraj ostro obsoja, da se nastavljajo po slovenskih pokrajinah slovenščine nevešči in slovenskemu ljudstvu sovražni uradniki, dočim se na slovenske prosilce ne ozirajo ter jih še celo pošiljajo med Nemce«.

»Kat. pol. društvo za kozjanski okraj strogo obsoja gonjo Nemcev proti imenovanju slov. šolskega nadzornika ter pozivlja vlado, da se ista ne da ustrašiti zaradi tega krika, ampak da takoj imenuje za Sp. Štajer posebnega šol. nadzornika«.

»Kat. pol. društvo za kozjanski okraj izraža ogorčenje nad tem, da se je povodom izboljšanja učiteljskih plač, pri razvrstitvi ljudskih šol v plačilne razrede postopalo skrajno krivično ter se na naše slovensko učiteljstvo tako malo oziralo. Življenje je v kozjanskem okraju tako drago, kot drugod, vrh tega je kozjanski okraj najbolj oddaljen

od železnice, a vključ temu so se samo tri šole pomaknile v drugi plačilni razred, v prvi razred pa nobena«.

Po sprejetih resolucijah prebere predsednik dole brzojave. Dva bila sta iz Maribora, a eden iz Jarenine, kjer je tudi ob istem času zborovalo jareninsko politično društvo in nas priščno pozdravilo. Brzojavka se glasi: »V velikem številu zbrani obmejni Slovenci v Jarenini Vas, brate svoje, navdušeno pozdravljajo, kličejo: Slovenci kozjanskega okraja, naprej za sveto slovensko stvar! Proč od Gradca! Živela zedinjena Slovenija!« Pozdrav jareninskih rodoljubov nas je zelo navdušil in zaklicali smo jim gromoviti živio.

Bilo je že blizu 6. ure zvečer. Oglasi se še k sklepni besedi gospod predsednik in se zahvali vsem, kateri so se potrudili v Kozje k zborovanju, in prosi še, naj bi tudi v prihodnje radi prišli, da se bomo navdušili za vse dobro in da ne bomo zaspali — umrli. Pogrebci že pripravljeni stoje in prežijo, — pa dokler se gibljemo, ne bodo nas.

H koncu se spominja predsednik še svetega očeta Leona XIII., kateremu se bodo ravno te dni naši bratje iz Kranjske poklonili, in pokliče zbrane, naj sivolasemu starčku zakličejo trikratni živio. Spominja se tudi drugega starčka, ki letos praznuje 70letnico in ki vse avstrijske narode želi osrečiti — presvetlega vladarja Franc Jožefa, da bi ga ljubi Bog dolgo ohranil; povabil je navzoče, naj presvetlemu cesarju zakličejo trikratni živio, kar se z velikim navdušenjem zgodi.

K uravnavi Pivke.

(Konec.)

Kadar mu na polju voda zaliva setev in sadeže, kadar se mu o deževnem vremenu kopice požetega žita ozelene, ali pokošeno seno in otava pokonča, potrpi in ni slišati druge pritožbe razun besede: »to božje vreme, da je tako«. Vseh teh nesreč je tako vaje, da navadno ne pomni in ne šteje tistih let, v katerih so ga zadele, temveč le tiste, v katerih so se ga ognile. Ali kadar mu ob vojaških vajah po skednjih natepejo vojakov, kakor čebel v panj, in ne ne more mlatiti temveč žito na polju konec jemlje, vse rad potrpi in vojakom postreže s svojim uboštvo. Ko bi ljudje po drugih krajih morali toliko trpeti, bi marsikdo obupal. Poleg tega so postranski zaslužki ponehali razun v bližini Št. Peterske postaje. Led, za katerega so pozimi lepe denarje dobivali, ne gre več, les v gozdu pohaja, še kidanja snega na železnici pozimi je če dalje manj. Gozdarenje po Hrvatskem je skoraj prenehalo, in ljudje so prisiljeni, seliti se čez morje, ako se hočejo ohraniti. Edina pomoč je zdaj, da kmetovalci pridelajo še sena in si pomagajo z živinorejo in mlekarstvom. Nikar jim ne oponašajte, da časih kake cente sena zvoziijo v Trst. Kar je za druge kraje belo žito, je za Pivčane seno. Z njim si poravna opravke, plača davke, kupi usnje in druge potrebe za hišo in družino. A večinoma sena, ki se v Trst vozi, tudi ni toliko škoda, kakor mislijo nekateri, ki tukajšnjih razmer ne poznajo. Po tem senu bi pivške krave malo molze, voli se slabo redili in pitali; kajti v Trst se navadno prodaja slabo gorsko seno, s katerim si tržaške krave zobe trebijo, kadar so otrobov site.

K sklepu bi priporočili še eno zadevo, katera je omenjena tudi v poročilu deželnega odbora — dobavo vode za porabo ljudem in živini — v posameznih vaseh. To je pač za tukajšnji kraj več kot pereče vprašanje. Že je minulo več kot osem let, kar se prosi za vodovode in vodnjake; obetalo se je v deželnem zboru, da pridemo na vrsto v par letih; in trpeli smo, zanašaje se, da se obljube tudi spolnijo, a dozdaj brez vspeha.

Večkrat so zdravniki zapirali vodnjake, češ, da je vsled slabe vode se pojavil tifus pri vojaki in domačih ljudeh, opetovano je vojaška oblast potom c. kr. deželne vlade in okr. glavarstva iz istega vzroka zahtevala, naj se preskrbi zdrava pitna voda za okraj, v katerem se vrši največ vojaških vaj. A pomagati nam ni hotel do zdaj nihče. Koliko pač morajo ljudje in živina pretrpeti zavoljo pomanjkanja vode ob suši bodisi poleti ali po zimi. Ob največjem delu je treba pustiti vse, vklemiti blago in iti s koslado po vodo k studencem v Replje za Gradcem

ali v slavinske grabne Ravno tako tudi v hudi zimi preko visokih zamestov. Prigodilo se je, da ni bilo vode dobiti na vsi Pivki razun v Repljah in v slavinskih grabnih. Po tri ure daleč so prišli ljudje s sodi k tem studencem, in čakali po več ur, preden so prišli na vrsto.

Naj navedem le dva slučaja. L. 1898 so bile največje vojaške vaje mej Št. Petrom in Postojno. Poglavitno torišče za vaje je navadno svet na vzhodni strani velike ceste po grižah in gmajnah memo Nemške Vasi in Žej proti Postojni. Razun radohovskega studenca, istih v petelinski gmajni, v Repljah, Selcu in slavinskih grabnih na zapadni strani doline ni bilo dobiti kaplje vode. In vender so morali vojaki v najhujši vročini in prahu cele dni in še po noči tekati in letati po suhih kamenitih krajih brez vode. Nekateri pridši v Slavino so prosili vode po hišah ter pravili, da že 24 ur niso pili ne oni ne konji. Konjski gobci in ob enem človeške glave so tiščali skupaj v škafe, katere so jim donášali usmiljeni ljudje. Pretečeno zimo so se spet posušili vsi vodnjaki in luže. Ko se je bil naredil mesca decembra nesrečni žled, se ni moglo z živino nikamor. V Kačah, precej veliki vasi, niso imeli nikake vode, in tudi niso mogli ponjo; cele tri dni so morali sneg in led topiti zase in za mnogobrojno živino, da so dobili vode za pijačo, kuho in druge potrebe. Tako in enako se godi večkrat. Pomagalo bi se pa vender prav lahko s primerno majhnimi stroški. V petelinskih studencih bi se našlo vode za domačo vas in morda še tudi za Št. Peter v ravnini. V slavinskih grabnih je pa vode, jako dobre in zdrave vode, ki bi zadostovala za vodovode v Slavino, Koče, Žeje, Prestranek, in ako treba memo Matenje vasi tudi še v Rakitnik. Ne odlašajte toraj s silno potrebno pomočjo, in usmilit se ubogih Pivčanov. J. S.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. maja.

Delegacija sta s cesarjevim lastnoročnim pismom 27. aprila sklicani v Budimpešto na 12. maja. Zunanjemu ministru grofu Goluhovskemu je naročeno, naj predloži delegacijama proračun, ministerska predsednika Szell in Koerber pa morata skrbeti, da se pravočasno sestaneta obe delegaciji. Zasedanje delegacij bo trajalo do konca junija.

Mladočeška obstrukcija. Za obstoj sedanje parlamentarne desnice neki ni še prav nikake nevarnosti, ker bodo baje češki poslanci tako ukrenili, da ustrežejo svojemu narodu, objednem pa tudi svojim zaveznikom Jugoslovanom. Nasprotovali bodo Koerberjevi vladi z brezobzirno obstrukcijo, toda le pri razpravi o proračunskem provizoriju in kvotni predlogi, ako vlada do tedaj v cellem obsegu ne ustreže zahtevam češkega naroda. Investicijska predloga in toraj tudi druga železniška zveza s Trstom ne bota obstrukcijska objekta. To vest javlja dunajski »Vaterland« baje iz zanesljivih čeških virov. Jugoslovanom bi bilo s to spremembo taktike zelo ustreženo, ker gotovo zopet ne bo tako kmalu prilike, da bi bili na dnevnem redu v parlamentu tako važni interesi slov. naroda. — Nemškim liberalcem seveda tudi to ni po volji, ker jim s tem splava po vodi nada na razpad desnice in pričetek liberalnega regima.

Naša notranja politika pod berlinsko cenzuro. Razni berlinski in monakovski listi so te dni dokazali v nedvomni obliki, da je tudi naša notranja politika pod berlinsko cenzuro, ki jo na Dunaju izvršuje poslanik grof Eulenburg. To je dokazala pred par dnevi monakovska »Allg. Zeitg.«. Pričakovati je, da se bo o tem podrobneje razgovarjalo v bližnjih delegacijah. Taka pisava listov v Nemčiji je tem bolj neopravičljiva, ker je znano, kako sodijo nemški krogi o obstoječi trozvezi. Njih sodba ni v nikaki primeri z »izigranim luksuz-glasovirjem« poslanca dr. Kramarja. Tu navajamo samo odstavek članka nekega berlinskega lista, ki piše mej drugim: »Grozno neumni bi bili, ko bi se v bodoče kakorkoli opirali na zvezo z državami druge (!) vrste. Trozvezna politika je politika preteklosti, zunanje na videz še lepa, znotraj trohnjiva. Politika bodočnosti računa z Anglijo, Rusijo in Ameriko,

morda tudi z Japonom, vsekako prej z Japonom, nego z Avstrijo (!)« — Kako bi vršili Nemci cenzuro nad Avstrijo, ko bi v takem tonu pisali o trozvezi in Nemčiji, kakor pišejo ti o Avstriji?

O obisku našega cesarja v Berlinu prihodnji petek pišejo zelo obširno tudi listi v Nemčiji. Te dni se je oglasila monakovska »Allg. Zeitg.« z dopisom z Dunaja, v katerem nekdo slika, kako neugodne so bile razmere mej Avstrijo in Nemčijo pred dvema letoma za časa Badenija in da je še le sedaj odstranjeno nesporazumljenje in omogočeno potovanje cesarjevo v Berlin. Javna tajnost je, pravi ta dopisnik mej drugim, da so gotovi krogi za Thuna in Badenija hoteli omejiti trozvezo. Prišlo se je to s »hudobnimi« članki v nekem dunajskem, od vlade subvencioniranem listu, ki je denunciral Nemčijo kot naravnega nasprotnika Avstrije, kot gospodarja, od katerega se treba konečno oprostiti. V Berlinu je bilo tedaj vse prepričano, da je napredujoče poslovanje Avstrije v bodoče velika nevarnost za zvezo mej obema državama. Posredovanjem poslanikov Szögyeny in Eulenburg je sedaj vse poravnano, in ko je bilo vse v redu, je cesar naznanil svoj dohod. — Tako imenovani nemški list. Iz vsega se razvidi, da smatrajo v Nemčiji Avstrije le tedaj za zveste zaveznike, ako molče Slovani in potrpežljivo prenašajo krivice, ki jih provzročajo njihovim bratom Slovanom sovražna pruska vlada.

Ruski car v Moskvi ostane še do 6. maja po ruskem štetju. Nameravane slavnosti seveda ne bo radi dvornega žalovanja povodom smrti velike kneginje Aleksandre Petrovne. Vključ temu je vse navdušeno, posebno pa še radi ukaza, ki ga je izročil car velikemu knezu Sergiju, s katerim se mu izreka priznanje, da je sledil »svetim in dragim ukazom carja Aleksandra III.« Tem povodom piše list »Moskov. Vjedomosti« tele pomenljive besede: Narodi zahodne Evrope so zapravili sveti pojem o božanstveni oblasti vladarjev; vsled tega jih napolnjujejo napačni materijalistični nazori, da se ta visoka oblast more omejiti na kak način po volji podložnikov. Ni čuda, da so vse evropske države omajane po demokraciji in anarhizmu in so propadle pogubi. Koliko bolje je v tem oziru v sveti Rusiji, kjer ljudstvo še neomajno veruje na od Boga dano oblast carjevo in pričakuje vse rešitve od njegove božje previdnosti. — Te besede so seveda veljavne za rusko samodržstvo, a kažejo, kako trezno sodijo Rusi o evropskih razmerah.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. maja.

Slovenski romarji za družbo sv. Cirila in Metoda. Slovenski romarji, spominjajoč se na grobu sv. Cirila vseh Slovanov, da bi jih dobri Bog zedinil v sveti katoliški cerkvi, spominjajoč se pa tudi naše družbe sv. Cirila in Metoda, so zbrali za družbo sv. Cirila in Metoda: 87:55 lir in 146:78 kron (t. j. 113:16 gold) Pokroviteljem družbe sv. Cirila in Metoda so imenovali romarji presvetlega knezoškofa Antona Bonaventuro Jegliča.

Slovenski romarji so se danes zjutraj srečno vrnili v domovino zdravi, veseli in zadovoljni. Prinesli so seboj najlepše spomine.

Shod volivcev bode prihodnjo nedeljo ob 3. uri popoldne v Hrenovcih. Poročal bode o državnem zboru poslanec dr. I. Žitnik. — Povabljeni so volivci tudi iz okolice.

Imenovanje. Pravni praktikant pri okrožni sodnji v Celji Ivan Sket je postal avskultant.

Imenovanja pri pravosodju. Pravosodni minister je premestil sodnega pristava Jos. Rotha iz Krškega v Brežice in A. Buloveca z Brda v Ljubljano. Pristavi so imenovani avskultanti dr. Franc Pompe za Krško, dr. Gr. Krek za Ljubljano in Oskar Dev za Brdo.

Iz Kozjega se nam poroča: Na trgu pred tukajšnjim župniščem se postavili za mesec maj precej visoko smreko, okrašeno z venci in banderci. Ta banderca so rudečebel. A kaj se zgodi? V sredo zjutraj 2. maja je plapolala na visokem drogu frankfurterica. To je delo nemških Kozjanov. Ali bo morda

Kozje zaradi tega nemško? Nikdar! Po dnevu skriti in po noči tuleči hajlovi ne boste pihali kaše!

Prvi maj v Idriji. Mirno se je zvršil 1. maj. Soc. dem. so praznovali ta dan seveda. Zjutraj je bila budnica ter obhod po mestu, dopoldne zborovanje, popoldne skupen izlet in veselica na Čerinovšu. Praznovalo je 1. majnik 30% delavcev.

Štajarski dež. zbor je imel včeraj 19. sejo. Bila je daljša debata o poročilu dež. odbora glede organizacije dež. risarske akademije. Poročevalec dr. Richter v imenu učnega odseka priporoča novi statut. Grof Stürgkh nasvetuje, da se akademija opusti, akademikom pa dajejo ustanove. Oba ta predloga sta bila odklonjena. Vsprejet pa je bil Schreinerjev predlog, da se za poskušnjo na pet let vsprejme učitelj za slikarstvo. Dež. zbor je zvišal dežel. oskrbniku Schuppliju letno plačo na 6000 kron, postavil družega potovalnega učitelja za Gor. Štajarsko s plačo 2200 kron, akt. doklado 600 kron in dnevnicami. Razne učiteljske prošnje so bile odklonjene, oziroma izročene dež. odboru.

Strah pred slovenskimi predstavami. Mariborsko okrajno glavarstvo je čutilo potrebo predstave slovenske drame v mariborskem »Narodnem Domu« zopet prepovedati. Iz Maribora so Slovenci telefonično vprašali, kaj je vzrok nenavadnega strahu, in dosegli, da je graško namestništvo zavrglo prepoved. Slovenske predstave v Mariboru se vrše torej 5. in 6. t. m. Pričetek je vsakokrat točno ob 8. uri zvečer, konec ob 10. uri. Predprodajo vstopnic ima trgovec v poštni ulici g. Franc Dolenc. Najnovejša prepoved je najboljša reklama za predstave in priporoča, da mariborski Slovenci premišlujejo, kako bi se za gotovo letno dobo mogle v Mariboru oživeti redne slovenske predstave.

Najnovejši mariborski častni meščan je poslanec dr. Wolffhardt. Občinski svet mu je dal to »čast« v včerajšnji seji. Wolf bode zopet hud.

Prememba posesti. Tovarnar gosp. Karol Pollak je kupil tovarno usnarja Janescha.

Dvajsetletnico svojega obstanka bode slavilo prostovoljno ognjegasno društvo v Postojini dne 6. maja t. l., to je prihodnjo nedeljo.

Pogorelecem v Poljanici je dovolil dež. odbor znesek 900 kron.

Koncert v Kamniku. Prihodnjo nedeljo dne 6. maja priredi »Kamniški salonski orkester« v dvorani zdravilišča koncert na korist »Dijaške kuhinje v Kranju«. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina 60 vin.

Pogozdovanje Krasa. O pogozditvi kranjskega Krasa prejeli smo sledeče poročilo: Dne 21. sušca t. l. pričela je pogozdovna komisija na devetih krajih svoje delovanje. Ti kraji leže v političnem okraju postojnskem, in sicer v davčnih občinah Senožeče, Gabrče, Britof, Tamlje, Trnje, Palče, Parje, Radohova vas, Nerin, Postojina, Kal, Sevice, Slavina, Stara sušica, Trnovo, Vrhpolje in Vipava in obsegajo 183 ha popolnoma opustošenega kraškega sveta ter 138 ha že obstoječih nasad iz prejšnjih let, katere so vsled poškodb, provzročenih po mrčesih in suši, popravila potrebne. Skupno se bode za to delo potrebovalo 2 1/2 milijona raznovrstnih gozdnih sadik. Pogozdovna dela izvršujejo se pod nadvodstvom c. kr. gozdnega nadsvetnika in deželnega gozdnega nadzornika V. Goll-a. Nadzorstvo posameznih delavnih krajev izročeno je c. kr. gozdarjem in čuvajem kraških nasadov. Število delavcev obstoji iz povprečno 1800 oseb sosednjih vasi ter je na vsakem delavnem kraju 150 do 250 moških, ženskih, mladeničev in deklet pri delu. Dnina delavcev znaša od 60 h do 2 K. Vsled neugodnih vremenskih razmer so se v letošnji spomladi pogozdovna dela zelo zavlekla. Navzile teh zaprek se je nadejati, da bodo nameravana dela do 15. maja t. l. končana. Po dovršenem letošnjem pogozdovanju bode na kranjskem Krasu vsega vkup 1590 ha opustošenega sveta pogozdenega in umnemu gozdnemu gospodarstvu izročena. Korist in gospodarski napredek, ki se kaže v 15 do 25 let starih nasadbah, priznavajo že sedaj kraški prebivalci, ker pri čiščenju istih dobivajo mnogo lesa. V nekaterih krajih, posebno pa ob

južni železnici, so nasadbe že tako odrastle, da so vsled tistih zametke zdatno oslabei. Vsakoletni napredek in ugodni nasledki pogozdovanja Krasa na Kranjskem jamčijo temu težkemu narodno - gospodarskemu delu najboljše vspehe tudi za bodoča leta.

Porotne obravnave v Nov. Mestu prično drugo zasedanje 14. maja t. l.

Huda slana nastala je prošli petek po celi novomeški okolici. Vinogradi na Trški gori so do polovice visokosti tako pozebili, da je pričakovati, da bode komaj polovica očeš ali še manj pognala. Veliko večja škoda je pa po še nižjih vinogradskih legah, kakor v Cerovcih, Blatnikih.

Iz Sodražice. 29. aprila so pokopali na Gori pri Sodražici trgovca in gostilničarja g. Jožefa Vesela. Kako priljubljena je bila ta blaga duša, pričal je njegov lep pogreb. Sodraško pevsko društvo »Glas« je pri pogrebu zapelo tri žalostinke. G. J. Vesel je bil veren katoličan, velik humorist in izvrsten lovec. Lahka mu zemljica!

Iz Studenice se nam poroča: Prvi letošnji izlet h »koči na Boču« 997 m., vrši se v nedeljo, 6. maja. Odhod iz Studenice točno ob 1/2 8. uri zjutraj. Popoldne pa sestanek v gostilni Koropčevej v Studenicah.

Šolstvo. V Trstu je umrl gosp. Josip Lavrenčič, učitelj na c. kr. nemški deški šoli in c. kr. okrajni šolski nadzornik v tržaški okolici. Pokojnik je bil v 64 letu svoje dobe. Njegovim provizoričnim naslednikom je imenovan g. Ivan Neckerman, učitelj na pripravnici na Proseku.

Hrvatski gimnazij v Pazinu. Laški listi točijo bridke solze, ker so Hrvatje v Pazinu kupili zemljišče, na katerem zgradijo dijaški zavod za učence hrvatskega gimnazija. Zgradba bo stala okoli 170 tisoč K.

Za »Südmarcko« bodeta 25. in 26. t. m. v celovškem gledališču dve akademiji. In v Ljubljani za družbo sv. Cirila in Metoda in »Našo stražo«? Tu se pripravljajo za »narodni harač« samo na korist — Narodnega doma.

Nesreča v Hrastniku. Dne 2. t. m. sta ob 6. uri zjutraj v Hrastniku trčnila dva tovarna vlaka. V istem trenutku je privozil iz Ljubljane sekundarni vlak, katerega so padli vozovi tovarnega vlaka nekoliko poškodovali, ne da bi se potnikom zgodila kaka nesreča.

Ljubljanske novice. Srebrno poroko praznuje danes gimnazijski ravnatelj gospod Andrej Senekovič. Včeraj sta mu dijaški pevski zbor in tamburaši priredila podoknico. Tem povodom je gospod mag. Tomo Zupan v gimnazijski kapelici bral sv. mašo. — Zgubila je danes dopoludne Ivana Židan hranilnično knjižico »Ljudske posojilnice«. Na knjižici je 2400 kron. V knjižici so bili tudi štirje desetaki. Učiteljica N. je pa zgubila zlato uro z veržico. — Radi javnega nasilstva proti policijski straži sta bila obsojena Franc Ravnihar na 6 mesecev in Anton Logar na 4 mesece težke ječe. — Okna pobil je nek deček včeraj pri »Meščanskem klubu«, ki ima svoje prostore v Katoliškem domu. — Slikar Baraga postane menda vodja godbe požarne brambe. — Splasil se je včeraj na Emonski cesti konj Franciške Virant z Iga. Na Zoisovi cesti je padel konj v blate in voz prevrnil.

Meteorološki mesečni pregled. Minoli mesec mali traven je bil precej neprijeten. — Opazovanja na toplomeru dajo povprek v Celzijevih stopinjah: Ob sedmih zjutraj 4-9°, ob dveh popoldne 12-3°, ob devetih zvečer 8-0°, tako da znaša srednja zračna temperatura tega mesca 8-4°, za 1-3° pod normalom. — Opazovanja na tlakomeru dajo 734-2 mm kot srednji zračni tlak tega mesca, za 1-8 mm pod normalom. — Mokrih dni bilo je 16, padavina znaša 122-3 mm.

Razpisane dijaške ustanove. Od II. semestra šolskega leta 1899/1900 dalje se bodo podelile nastopne dijaške ustanove: Drugo mesto ustanove Fr. Demšcharja letnih 115 K 50 h od I. gimn. razreda dalje neomejeno. Pravico do nje imajo mladeniči, ki so rojeni v mestu Kranj. Pravico podeljevanja ima vsakokratni mestni župnik v Kranju s cerkvenimi predstojniki vred. — Na noben učni oddelek omejena ustanova Ignacija Federerja letnih 164 K 92 h za dijake iz ustanovnikovovega sorodstva in za dijake iz kakšne meščanske rodbine v Ljub-

ljani. — Od ljudske šole dalje na noben učni oddelek omejena ustanova Gašperja Glavatiča letnih 70 K za dečke in mladeniče iz rodu ustanovnikovih bratov in sester. — Četrto mesto ustanove Jožefa Gorupa letnih 500 K, oziroma 520 K za dijake srednjih in visokih šol slovenske ali hrvaške narodnosti, in sicer za ustanovnikove sorodnike, in če teh ni, za dijake s Kranjskega, Štajerskega, Koroškega, iz Primorja, t. j. iz Trsta, z Goriškega, iz Istre, potem iz Reke in iz hrvaškega Primorja, naposled za dijake drugih slovanskih narodnosti. — Tretje in četrto mesto novozaložene ustanove Jožefa Gorupa za trgovske akademike slovenske narodnosti na Dunaju, v Gradcu, Trstu in Pragi, in sicer v prvi vrsti za ustanovnikove sorodnike in otroke ustanovnikovih uslužbencev, potem za akademike slovenske narodnosti s Kranjskega, Štajerskega, Koroškega in avstr. Primorja. Pravico podeljevanja izvršuje ustanovnik sam. — Drugo in tretje mesto od petega gimn. razreda dalje na gimn. in bogoslovne nauke omejene ustanove Andreja Kröna letnih 182 K najprej za ustanovnikove sorodnike, potem za uboge meščanske sinove iz Ljubljane, Kranja in Gornjega grada. — O četrtega ljudskošolskega razreda dalje na noben učni oddelek omejena ustanova Simona Kosmača letnih 182 K, do katere užitka imajo pravico le potomci ustanovnikovih bratov: Francišek, Janez, Jakob, Anton in Urban Kosmač. Pravica podeljevanja obeh ustanov pristoji knezoškofijskemu ordinarijatu. — Tretje mesto na noben učni oddelek omejene ustanove Andreja Luscherja letnih 53 K 20 h za dijake iz vasi Planina in Koprivnik, in če teh ni, tudi za druge pridne dijake iz dekanije Kočevje. Pravico predlaganja ima mestni župnik v Kočevju. — Prvo in drugo mesto na realko omejene ustanove Jožefa Mayerholda letnih 43 kron, najprej za ustanovnikove sorodnike in potem za sinove ubogih katoliških roditeljev iz župnije sv. Jakoba v Ljubljani. Pravico podeljevanja ima knezoškofijski ordinarijat v Ljubljani. (Konec prih.)

Zgubil se je 10letni deček Karol Vojska. V ponedeljek 30. aprila zjutraj je šel od doma in ga ni bilo več nazaj. Obleko ima temno-modro, kratke hlače in črne nogovice. Klobuk je črn. Dokaj visok deček je bledega obraza in ima rumenkaste lase. Kdor kaj ve o njem, blagovoli ga naznaniti magistratu v Ljubljani ali v Vodmatu št. 25 pri Mraku.

Cena petroleju se zniža po sklepu avstrijskega kartela za 2 kroni pri met. stotu.

Ponesrečil se je 44letni hlapec Fran Butja, ki je bil v službi pri mlinarju Bukovcu v Toplicah pri Zagorju. Padel je 28. m. m. pod s hlodi naloženi voz in so mu kolesa zmečkala prsa in noge. V malo trenutkih je umrl.

Pogoreli so 29. m. m. popoldne hlevi črnelske graščine pri Dobu z vso krmo, konjsko opravo in perilom. Zgorelo je tudi šest telic in jeden osel. Konje in ostalo govedo so rešili. Škodo cenijo na 5460 K. Posestnik V. Pelikan je bil zavarovan za 4200 K. Zažgal je bržkone po neprevidnosti hlapec J. Sušnik.

Otroka umorila je samska dekla Marija Tavčar iz Poljan nad Škofjo Loko. Novorojeno dete je 14. aprila zavila v solno vrečo in spodnje krilo ter je pod streho položila za žitnico. Orožniki so jo zasačili še le 27. m. m., katerim je po daljšem obotavljanju priznala dejanje. Nečloveško mater so izročili sodišču v Škofji Loki.

Shod slovan. obrtnikov v Pragi. Za ta shod se je pripravil dosedaj naslednji vspeh: 1. O deželnih zvezah; 2. Obrtniško zakonodavstvo in poprava obrtnega reda; 3. Obrtno šolstvo; 4. Pomen slovanske vzajemnosti v gospodarskem oziru. Kakor znano, se bode tega shoda udeležilo tudi slovensko obrtništvo.

Hans Kordon aretovan. Iz Monakova se brzojavlja, da so ondi vsled posredovanja okrožne sodnije v Bolzanu aretovali bivšega urednika »Marburgerica« Hans Kordona. Prepeljali so ga v Bolzan, da ondi presedi kazen, katero je dobil radi psovavanja na katoliško vero. Po tirolskih kolodvorih so nemški nacionalci Kordonu prirejali ovacije.

Pruska vlada je zaprla v Poznanju poljsko zasebno višjo deklisko šolo, v kateri so se učenke pripravljale k državni skušnji za učiteljice. Šola je bila na dobrem glasu ne le na Poznanjskem, ampak tudi izven meje. S tem so Poljaki na Poznanjskem zopet veliko zgubili, ker so iz te šole izhajale temeljito izobražene in narodno misleče vzgojiteljice poljskih otrok.

Dvesto delavcev ponesrečenih. Iz Newjorka se brzojavlja, da se je v Schofieldu primerila strašna nesreča v rudniku. Nad 200 delavcev je našlo smrt v grozni eksploziji podzemeljskih plinov.

Društva.

(Mestna hranilnica ljubljanska.) Meseca aprila 1900 uložilo je v mestno hranilnico ljubljansko 720 strank 401796-93 kron, 715 strank pa dvignilo 368551-14 kron.

(Posojilnica v Spod. Dravogradu.) Lani je pristopilo 18 zadružnikov, izstopilo 7 zadružnikov, ostalo je 571 zadružnikov s 1557 deleži. Novih hranilnih knjižic se je izdalo 86, uničilo 47; obstoji 383 knjižic za 237.861 kron 94 vin., in iznaša povprečna vloga 621 kron 4 vin. Posodilo se je na novo 42 zadružnikom, 36 zadružnikov je pa posojilo popolnoma vrnilo; dolžnikov je 543, ki dolžujejo skupaj 210.812 K 14 vin., ali povprek 388 kron 11 vin. Čistega dobička je bilo 1754 kron 58 vin., kateri se po sklepu obnove zbor razdeli za dobrodelne namene, in sicer: za velikovsko Ciril-Metodovo šolo 100 kron, za uboge solarje na Ojstrici 30 kron, za uboge solarje v Črnečah 30 kron, za kakega ubogega pridnega slovenskega gimnazista na Koroškem 80 K, za »katoliško politično društvo« 25 kron, gg. slovenskim bogoslovcem v Celovcu 30 K, vkup 295 kron. Ostanek se pridene rezervni zakladi, katera je narastla na 15.693 kron 46 vin. Posojilnica je član »Zveze slovenskih posojilnic v Celji«, katera je zadnjo revizijo izvršila dne 12. maja 1899.

(Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.) Bilanca za mesec april 1900: Aktiv. Gotovina v blagajni K 50.570 21. Naložen denar K 679.173-54. Posojila K 1.812.657 —. Prehodni zneski K 291-22. Inventar K 957-90. Zaostale obresti 31 dec. 1899 K 23.944-06. — Pasiva: Zadružni deleži K 23.278 —. Rezervni zaklad K 42.827-08. Hranilne vloge K 2.467.909-01. Naprej plačane obresti 31. dec. 1899 K 9.038-36. — Denarni promet K 2.650.348-53. Upravno premoženje K 2.567.593-93.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 3. maja. Cesar bode 13. maja sprejel delegacijo v Pešti.

Dunaj, 3. maja. Skoro brez dvoma je, da se pravna konferenca več ne sestane. Vlada sicer upa, da bodeta zborovala vsaj pododseka, a Čehi so odločnega mnjenja, da ne pridejo k posvetovanjem, kakor sta včeraj izjavila dr. Kramář in dr. Pacak. Koerber predloži vsaj jezikovni načrt drž. zbornici baje še 9. maja, vsekakor pa predno se sestanejo delegacije. Kak vspeh bode imel ta načrt, je jasno. Kar se ni zgodilo v tajni konferenci, se tudi v zbornici ne bo.

Dunaj, 3. maja. Vlada je izgotovila predlogo o 9 urnem delavnem času in jo predloži drž. zbornici v jedni prvih sej. Danes se vrši važna ministerska seja.

Dunaj, 3. maja. Ministerski predsednik Körber se je danes jedno uro posvetoval s predsednikom poljskega kluba Javorskim.

Dunaj, 3. maja. Župan praški dr. Srb je imel posvetovanje z ministerskim predsednikom in dr. Režekom o predlogah v državni zbornici na korist Pragi.

Celje, 3. maja. Slikarski pomočnik Grošel je pal iz družega nadstropja na cesto in se je ubil.

Poreč, 3. maja. Deželni glavar dr. Campitelli je dobil oficijelno naznanilo, da bode deželni zbor isterski sklican jeseni.

Praga, 3. maja. Dr. Blažek, ki je v pravni konferenci zastopal češke poslanca, je izjavil, da bode pri prihodnjih volitvah leta 1903 del čeških poslancev nastopil kot samostojna agrarna politična stranka in osnoval klub poslancev kmetijskih občin.

Praga, 3. maja. Češko narodno gledališče se je oddalo mladočeskemu konsorciu, na čegar čelu je dr. Klumparz. Ravnatelja Subertia namestnik bode arhitekt Šmoranz.

Budimpešta, 3. maja. Ogerski drž. zbor bode po završenem zasedanju delegacij razpuščen. Nove volitve bodo avgusta ali septembra.

Budimpešta, 3. maja. Na ginekologični kliniki je izbruhnil danes požar, ki je povzročil mej bolnicami veliko paniko. Posrečilo se je požar omejiti.

Palermo, 3. maja. V Mafia-afeti je do danes 56 aretovanj, ker so danes zasačili skrivno zbirališče te družbe.

Newjork, 3. maja. V rudniku pri Schofieldu je eksplodiralo več sodov smodnika. Ubitih je nad 200 delavcev. 137 trupel so že našli.

Vojska v Južni Afriki.

S pričetkom maja je jel Roberts resno misliti na izvedbo svojega načrta. To kaže operacija generala Hamiltona pri Thabanehu, katerega je podpiral general French. Pri prelazu Houtnek na severni strani sta zadela ob močen burski odpor. Poveljeval je Burrom general Botha, ki je tekom usodnega dne dobil nove moči. Boj za prelaz je moral biti precej vroč, kajti že 30. m. m. je imel Hamilton 30 ubitih v svojih vrstah, izgube drugega dne so bile pa še mnogo večje.

Maršal Roberts sicer trdi, da so Buri popustili prelaz, toda sam priznava, da proti Angležem v teh gorah velika nevarnost in da treba premestiti angleški tabor na varnejše mesto. Buri bodo tu lahko dobivali potrebno pomoč od Ladybranda, Winburga in Kronstadta, kjer se nahajajo glavne burske armade. Položaj se toraj vkljub temu navidezno vspehu prav nič ni izboljšal za Angleže.

London, 3. maja. Iz Boshofa poročajo 29. m. m.: Včeraj je 400 Burorov napadlo angleške predstraže vzhodno od Boshofa, a so napad odbile.

London, 3. maja. Reuterjev urad poroča iz Thabanehu 2. t. m.: Divizija generala Hamiltona se je včeraj in danes bila z nasprotnikom za prehod skozi Houtnek proti severu. Buri so streljali na obeh straneh prehoda, a so se morali umakniti in odpreti prehod. Zunaj ležeči angleški tabor treba premestiti na varnejši kraj, ker Buri ne prestopajo streljajo.

London, 3. maja. Iz Aliwalnortha poročajo 1. t. m.: Pri Wepenerju je bilo ujetih 26 Burorov. General Olivier je ranjen na nogi. Na njegovo mesto je imenovan Potgieters.

London, 3. maja. V boju pri Houtneku je izgubil general Hamilton dva častnika in jednega vojaka ubitega, šest častnikov in 15 mož ranjenih in ujetih.

London, 3. maja. „Times“ poročajo iz Mafekinga 19. aprila: Buri štejejo 3000 mož. Na razpolago imajo veliko topov. Obleganje se energično nadaljuje. Zamorcem so ugrabili Buri 80 glav živine, ki je bila namenjena obleganemu.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 2. maja 1900.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za pomlad . . .	gl. 8-20	do gl. 8-21
„ „ maj-juni . . .	8-04	„ „ 8-06
„ „ jesen . . .	8-37	„ „ 8-38
Rž za pomlad . . .	7-10	„ „ 7-15
„ „ maj-juni . . .	7-25	„ „ 7-30
„ „ jesen . . .	7-47	„ „ 7-48
Turšica za maj-juni . . .	5-95	„ „ 5-96
„ „ jul-avgust . . .	6-06	„ „ 6-07
Oves za pomlad . . .	—	—
„ „ maj-juni . . .	5-48	„ „ 5-50
„ „ jesen . . .	5-72	„ „ 5-73

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Dna	Čas opazovanja	Stanje barmetrov v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrar	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
1	9. zveč.	735-8	14-4	sl. sever	oblačno	
2	7. zjut.	732-7	11-2	sl. zah.	dež	4-7
2	2. popol.	730-5	12-9	sr. zah.	„	

Srednja večerajšnja temperatura 13-8, normale: 12-3°

Zahvala. 412 1-1

Ob britki, nenadomestljivi izgubi svojega blagega soproga

Andreja Maček

posestnika in tovarnarja

katerega je vsega mogočnega Bog dne 29. aprila, previdnega s sv. zakramenti za umirajočega, v 33. letu poklical k Sebi v boljše življenje, zahvaljujem se vsem, ki so mu v dolgi in mučni bolezni tolažilno stali na strani, pred vsem pa našemu skrbnemu duhovniku, č. g. Srupi-ju; dalje se vljudo zahvaljujem vsem, ki so položili na krsto ljubelega rajnega toliko število lepih vencev. Srčno zahvalo izrekam tem potom tudi vsem domačinom, tirolskim tovarnarjem in drugim, ki so iz bližnjih in daljnih krajev prihiteli mojemu nepozabnemu soprogu izkazati zadnjo čast, v prvi vrsti pa domačim ognjegascem, ki so vzorno skrbeli za red pri dolgem sprevodu in sami nosili krsto, potem vsem veterancem, domači godbi, občinskemu zastopu, članom posojilnice, delavskega društva in krajnega šolskega sveta. Bog povrni vsem!

V Domžalah, dné 2. maja 1900.

Frančiška Maček,
soproga-vdova.

Na prodaj!

Prodaja se iz proste roke na javni dražbi v nedeljo, dné 13. maja t. l., ob 4. uri popoldne

posestvo

v Železnikih hiš. št. 24, obstoječe iz hiše, v kateri je že nad 50 let gostilna, dalje hlev, ledenica, prodajalnica, dva vrta i. dr. Hiša stoji sredi trga, blizu cerkve, ima več sob pripravnih za prenočevanje tujcev in še več drugih ugodnosti. — Posestvo se prodaja po najugodnejši ceni. 413 3-1

Več se izve pri županstvu v Železnikih.

Učenec

se takoj sprejme

v trgovino z mešanim blagom v Spod. Idriji.

Luka Brus,

408 3-2

trgovec.

ADOLF HAUPTMANN

v Ljubljani,

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža laka in kleja

priporoča

pleskarjem, stavbenim in pohištvenim mizarjem, loščarjem, slikarjem napisov in sobnim slikarjem, hišnim posestnikom, zasebnikom itd.

Akvarelne barve, vlažne in suhe.

Anilin-barve.

Bronzo, prašnato, in tekočo bronz-tinkturo.

Brunolin, za nasičenje in barvanje v naravni lesni barvi izdelanega pohištva.

Carbolineum, le najboljše kakovosti.

Čopiče za zidarje, po poljubni ceni.

Čopiče

za pleskarje, loščarje, cerkvene, napisne, sobne in slikarje-umetnike ter mizarje.

Črnilo, pisalno in odtiskalno.

Düссeldorfske oljnaté barve za umetnike v pušicah

Emajlne barve.

Fasadne barve, apnenate, tudi hišne proceljne barve iz savinjske doline, neprekosljive glede trpežnosti.

Firneže in olja za slikarje-umetnike.

Kemlone barve.

Klej, steklarski ali za okna.

Kredo, gorsko, bolonjsko, temeljno, svetlikasto in kredo za pisavo.

Lake za vozove kočije, pristne angleske (Wm. Harlandt & sin, London), vzlic podražanju po prejšnji nizki ceni.

Lake, uporabne za vsakovrstne domače in obrtne namene.

Laneno olje, le kranjsko.

Laneno oljnatí firnež, prirejen le iz kranjskega lanenega olja.

Leštilo ali lazurne barve.

Leštilni odtiskalni papir.

Maščobno svetlo voščilo „Fernelend“, najboljše svetovno voščilo za čevlje.

Mavec, alabasterski in stukatur. (za modele in stavbe).

Oljnaté barve v vseh bojah, tudi v 1/2, 1, 2 in 5 kg. imajočih patentovanih pušicah za razpečevalce.

Orehovo lučenje, s katerim se luži les po mrzlem načinu.

Paleta, lesene in porcelanaste.

Slikarsko platno.

Sušilni prašek (siccativ), najboljše sušilo oljnatih barv.

Šmirgljevi prašek za kamnoseke.

Vzorci (patrone) za slikarje.

Zemeljske barve.

Posebnosti za namazanje tal v sobah, dvoranah itd.:

Jantarjeva talna glazura, hipna talna glazura, štedilno talno voščilo, sijajno talno voščilo, slajni talni vosek, oščetni vosek.

Prodaja na debelo in drobno.

— Ceniki zastoj. — 320 6

Oklopju slična barva za zidovja,

katere boja je nespremenljiva, stalna, novitna tudi proti vplivu svetlobe, apna in vremena, ter neodkršljiva, je priporočljiva posebno stavbinskim podjetnikom, zidarskim mošтром, hišnim posestnikom itd. Poraba je tako preprosta, da lahko vsakdo sam z njo prevleče vnanje dele poslopinjega zidovja. Edina prodaja pri trdki BRATA EBERL v Ljubljani, Franciskanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju 228 10 11-1

Le 1 krona za 3 žrebanja.

Zadnji mesec.

Glavni dobitek 60.000 kron, 15.000 kron in 12.000 kron.

45 (2-1)

V gotovini z 20% odbitka.

„Invalidendank“ srečke

po 1 krono

priporoča J. C. Mayer v Ljubljani.

113 7

I. žrebanje: 19. maja 1900.

II. žrebanje: 7. julija 1900.

III. žrebanje: 10. novembra 1900.

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20.000.000 K.

Reservni zaklad nad 7.500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznju, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dné 3. maja.

Skupni državni dolg v notah . . .	35-90
Skupni državni dolg v srebru . . .	98-40
Avstrijska zlata renta 4% . . .	117-45
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron . . .	98-20
Ogerska zlata renta 4% . . .	116-95
Ogerska krona renta 4%, 200 . . .	92-50
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld. . .	176-—
Kreditne delnice, 160 gld. . .	731-—
London vista . . .	242-82
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. . .	118-35

20 mark . . .	23-68
20 frankov (napoleonador) . . .	19-27
Italijanski bankovci . . .	91-—
C. kr. cekini . . .	11-34

Dné 2. maja.

3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld. . .	169-50
5% državne srečke l. 1860, 100 gld. . .	159-—
Državne srečke l. 1864, 100 gld. . .	203-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron . . .	95-50
Tisne srečke 4%, 100 gld. . .	138-75
Dunavske vravnjavne srečke 5% . . .	256-—

Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878 . . .	108-50
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4% . . .	95-—
Prioritetne obveznice državne železnice . . .	413-—
„ „ južne železnice 3% . . .	324-50
„ „ južne železnice 5% . . .	118-40
„ „ dolenjskih železnice 4% . . .	99-50
Kreditne srečke, 100 gld. . .	400-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld. . .	335-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld. . .	42-—
Ogerskega „ „ 5 . . .	21-25
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld. . .	13-—
Rudolfove srečke, 10 gld. . .	63-50

Salmove srečke, 40 gld. . .	175-25
St. Genois srečke, 40 gld. . .	183-—
Waldsteinove srečke, 20 gld. . .	178-—
Ljubljanske srečke . . .	49-—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld. . .	291-50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. . .	6200-—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld. . .	794-—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr. . .	113-20
Splošna avstrijska stavbinska družba . . .	136-—
Montanska družba avstr. pian. . .	535-—
Trboveljska premogarska družba, 70 gld. . .	440-—
Papirnih rubljev 100 . . .	255-25

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnica delniška družba

„M E R C U R“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svati za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.